

Bruselj, 15.6.2016
COM(2016) 396 final

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Posvetovanje o ribolovnih možnostih za leto 2017 v okviru skupne ribiške politike

{SWD(2016) 199 final}

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

Posvetovanje o ribolovnih možnostih za leto 2017

v okviru skupne ribiške politike

UVOD

To sporočilo določa načela za predloge Komisije o ribolovnih možnostih za leto 2017. Države članice, svetovalni sveti, zainteresirane strani in javnost so vabljeni k posredovanju predlogov o teh usmeritvah politik do 1. septembra 2016. To sporočilo vsebuje tudi letno poročilo o izvajanju obveznosti iztovarjanja, napredku pri doseganju največjega trajnostnega donosa in stanju staležev rib¹.

Ribolovne možnosti za leto 2017 bodo določene v okviru ciljev skupne ribiške politike iz leta 2014 in na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih mnenj². V skladu s skupno ribiško politiko je treba ribolovni pritisk na zadevne staleže čim prej in najpozneje do leta 2020 prilagoditi cilju največjega trajnostnega donosa, kot določa člen 2(2) skupne ribiške politike. Kadar znanstveno mnenje ni na voljo, bo Komisija uporabila previdnostni pristop v skladu s cilji skupne ribiške politike.

To sporočilo je pripravljeno na podlagi sporazuma o večletnem načrtu za staleže v Baltskem morju³, ki sta ga zakonodajalca dosegla v začetku leta 2016. Ta načrt bo pomenil osnovo za predloge TAC za zadevne staleže.

Čeprav ribolovne možnosti niso določene na ravni EU s TAC⁴, je v Sredozemlju še naprej razširjen prelov. Komisija meni, da so za spremembo tega stanja potrebni nujni ukrepi.

Dodaten element, ki ga je treba upoštevati, je uvedba obveznosti iztovarjanja v Baltskem morju in za ribolov pelagičnih vrst (leto 2015), postopoma pa tudi za ribolov posameznih pridnenih vrst v bazenih Atlantika in Severnega morja (leto 2016). Leta 2017 bosta omenjena bazena zajemala še več vrst ribolova, obveznost iztovarjanja pa bo začela veljati tudi za flote, ki lovijo pridnene vrste v bazenih Sredozemskega in Črnega morja.

SPORAZUM O VEČLETNEM NAČRTU ZA STALEŽE V BALTSKEM MORJU

Sporazum Evropskega parlamenta in Sveta o predlogu za večletni načrt za Baltsko morje je pomemben korak k uresničevanju ciljev skupne ribiške politike. Načrt je osredotočen na največji trajnostni donos, saj vključuje roke za zadevne staleže in uvaja razpone ribolovne umrljivosti, ki so skladni z doseganjem največjega trajnostnega donosa (F_{MSY}). Razponi, določeni s pomočjo znanstvenih mnenj⁵, zajemajo vse stopnje ribolovne umrljivosti, ki v Baltskem morju dolgoročno vodijo do največjega trajnostnega donosa.

Razponi F_{MSY} zajemajo dva dela. V običajnih razmerah bi morale biti ribolovne možnosti določene v delu razpona z nižjimi vrednostmi F_{MSY} . Del razpona z višjimi vrednostmi se lahko uporabi za določanje TAC v posebnih razmerah⁶: če je to na podlagi znanstvenih mnenj ali dokazov potrebno za doseganje ciljev skupne ribiške politike v primerih mešanega ribolova ali če je kakšen stalež resno ogrožen zaradi dinamike znotraj

¹ Kot zahtevata člena 15(14) in 50 Uredbe (EU) št. 1380/2013 z dne 11. decembra 2013 (UL L 354, 28.12.2013).

² ICES in, kjer je to ustrezno, STECF ter SAC (Znanstveni svetovalni odbor GFCM).

³ Na podlagi predloga Komisije COM(2014) 614 final z dne 6. oktobra 2014.

⁴ Razen navadnega tuna.

⁵ Mnenja je zagotovil ICES (Mednarodni svet za raziskovanje morja).

⁶ Če je stalež nad ravnjo, ki omogoča ribolov v skladu z največjim trajnostnim donosom.

posamezne vrste ali med različnimi vrstami staleža. Zgornji del razpona se lahko uporabi tudi za omejitev razlik TAC iz leta v leto (do največ 20 %). Ko stalež pade pod znanstveno določeno raven, so predvideni sanacijski ukrepi za njegovo obnovitev nad ravno, ki omogoča zagotavljanje dolgoročnih največjih trajnostnih donosov.

Sporazum predstavlja napredek pri izvajanju skupne ribiške politike, ki sprejetje večletnih načrtov šteje med prednostne naloge. Po tem bo Komisija pospešila razvoj predlogov za večletne načrte za druge morske bazene EU.

SREDOZEMSKO RIBIŠTVO

Komisija ostaja zlasti zaskrbljena glede stanja v Sredozemskem morju. Številni staleži, zajeti v oceno, se lovijo bistveno nad ocenjenimi cilji največjega trajnostnega donosa. Sredozemlje se srečuje z velikimi izzivi v zvezi z zagotavljanjem največjega trajnostnega donosa za večino staležev do leta 2020. Komisija je vse zainteresirane strani pozvala, naj nujno ukrepajo, da bi spremenile trende ulovov in biomase⁷. Vse vključene strani (države članice, mednarodni organi, kot je Generalna komisija za ribištvo v Sredozemlju (GFCM), in zainteresirane strani) morajo prevzeti odgovornost in razviti konkretne ukrepe za zagotavljanje trajnosti.

Komisija bo prek GFCM še naprej spodbujala ukrepe za izboljšanje stanja staležev, ki se delijo s tretjimi državami (npr. pridneni staleži v Sicilski ožini ali mali pelagični in pridneni staleži v Jonskem in Egejskem morju), in bo pospešila pripravo predlogov za večletne načrte EU za staleže, ki jih skoraj izključno lovijo ribiči EU (ribolov malih pelagičnih vrst v Jadranu in ribolov pridnenih vrst v zahodnem Sredozemlju). Hkrati bi morale države članice nujno dokončati pregled nacionalnih načrtov upravljanja⁸, ki vključujejo cilje največjega trajnostnega donosa.

PREDLOGI 2017 ZA CELOTNI DOVOLJENI ULUV (TAC)

Staleži z oceno največjega trajnostnega donosa

Da bi najpozneje do leta 2020 dosegli največji trajnostni donos, se mora povečati delež staležev, ki se lovijo v skladu z največjim trajnostnim donosom. V zvezi s tem je Komisija zaprosila znanstvene svetovalne organe, naj spremljajo razvoj ribolovne umrljivosti in stanja staležev v vseh morskih bazenih EU ob upoštevanju cilja, da bi do leta 2020 dosegli največji trajnostni donos.

Pomemben korak k temu je namera Komisije, da bo leta 2017 predlagala TAC v skladu z doseganjem največjega trajnega donosa. V zvezi s tem bo potrebna zaveza Sveta, da bo svoje odločitve prilagodil temu pristopu. Največji trajnostni donos omogoča največji ulov v nedoločenem obdobju, ne da bi to škodilo staležu.

Za staleže z oceno največjega trajnostnega donosa (razen staležev v Baltiku) namerava Komisija pri oblikovanju predlogov TAC za leto 2017 uporabiti dostopne točkovne vrednosti največjega trajnostnega donosa, dokler ne bodo sprejeti novi večletni načrti za druge morske bazene.

Zamuda pri doseganju največjega trajnostnega donosa po letu 2017 bi bila sprejemljiva le v ustrezno utemeljenih okoliščinah, če bi zelo obsežno zmanjšanje ribolovnih možnosti resno ogrozilo socialno in gospodarsko vzdržnost vključenih ribiških flot. V takih

⁷ Na seminarju na visoki ravni o stanju staležev v Sredozemlju, ki je februarja leta 2016 potekal v mestu Catania.

⁸ Sprejetih v skladu s členom 19 Uredbe (ES) št. 1967/2006.

izrednih primerih Komisija pričakuje, da bodo zadevne države članice zagotovile oprijemljive dokaze o navedenih socialnih in gospodarskih učinkih.

Povečanje števila staležev rib, ki se lovijo v skladu z največjim trajnostnim donosom, odpornejši staleži in možnost višjega donosa sovpadajo z izboljšanjem splošnih razmer, kar zadeva gospodarsko uspešnost flote EU. Primer ribištva EU s povečanim donosom iz trajnostnega ribolova je ribolov morskega lista in morske plošče v Severnem morju. Gospodarska uspešnost flot, odvisnih od morske plošče, se je z načrtom upravljanja, ki je to ribištvo premaknil v okviru največjega trajnostnega donosa, bistveno izboljšala. Odkar se stalež izkorišča na ravni največjega trajnostnega donosa, sta se iztovarjanje na enoto napora in vrednost na enoto napora povečala v vseh segmentih, zlasti za britanska in nizozemska plovila z vlečnimi mrežami. Pozitiven gospodarski trend se pojavlja tudi pri nekaterih flotah, ki lovijo vahnje. Podrobnosti so na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije, priloženem temu sporočilu.

Kadar so obstoječi večletni načrti skladni z ribolovom na ravni največjega trajnostnega donosa v letu 2017, bi jih bilo treba uporabiti. Za načrte, ki niso več združljivi s ciljem največjega trajnostnega donosa, ker npr. predvidevajo manj ambiciozen cilj, namerava Komisija predloge za TAC sprejeti na podlagi največjega trajnostnega donosa v letu 2017.

O staležih (z oceno največjega trajnostnega donosa), ki se delijo s tretjimi državami, želi Komisija še vedno doseči dogovor s partnerji na podlagi enakega pristopa. Za staleže, ki se upravljajo v okviru regionalnih organizacij za upravljanje ribištva (RFMO), Komisija sledi pristopu, ki ga je za te organizacije določil Svet v pogajalskih smernicah, v skladu s katerimi veljajo enaki standardi in načela kot v EU.

Drugi staleži

Za staleže brez popolne ocene največjega trajnostnega donosa se upoštevajo nadomestni parametri. Predlogi TAC bodo temeljili na razpoložljivih bioloških mnenjih, ne da bi ogrozili ohranjanje staležev. Za te staleže je mogoče opredeliti več različnih primerov.

Staleži z dostopnimi podatki za določanje približkov največjega trajnostnega donosa

Ti staleži se ocenjujejo z modeli za napoved trendov, ICES pa zagotovi količinsko izraženo mnenje glede ulova⁹. Pristop bo podoben kot pri staležih s popolno oceno največjega trajnostnega donosa.

Staleži, za katere so na voljo trendi, ocenjeni z raziskavami, ali časovna zaporedja ulovov

Kadar ni ocene največjega trajnostnega donosa, znanstveno mnenje predlaga omejitve ulova. Komisija se bo pri teh staležih ravnala po nasvetu ICES in bo ob upoštevanju previdnostnega pristopa presojala stanje za vsak primer posebej ter po potrebi predlagala sorazmerna zmanjšanja.

Domnevno stabilni staleži

Leta 2013 se je Svet odločil, da TAC do leta 2018 ostane nespremenjen za 26 staležev, razen če biološko mnenje priporoči prilagoditev. Na splošno se ti staleži izkoriščajo le kot prilov, imajo nizko stopnjo izkoriščenosti kvot, so majhnega gospodarskega pomena, na voljo pa so le omejeni podatki o stanju staleža. Komisija namerava s tem pristopom nadaljevati ob upoštevanju možnih napotil ICES za pregled, predlagala pa bo prilagoditve TAC, če bo to v skladu z mnenjem ICES.

Staleži, za katere biološko mnenje ni na voljo

⁹ Na podlagi približka največjega trajnostnega donosa.

Če biološko mnenje ni na voljo, je treba v skladu s členom 2(2) skupne ribiške politike sistematično, pregledno in na vnaprej določen način uporabljati ustrezne predloge TAC ob upoštevanju previdnostnega pristopa. ICES si prizadeva za nadaljnji razvoj instrumentov za zapolnitev obstoječih vrzeli.

TAC in obveznost iztovarjanja celotnega ulova

V skladu s pravili skupne ribiške politike je treba ribolovne možnosti za staleže, za katere velja obveznost iztovarjanja, na podlagi biološkega mnenja določiti ob upoštevanju ulova in ne iztovarjanja. To ne sme ogroziti cilja največjega trajnostnega donosa ali povečati ribolovne umrljivosti.

Povratne informacije nosilcev dejavnosti in držav članic so poudarile pomen takih prilagoditev TAC, da bi se izognili učinku *vrst, ki omejujejo ribolov* – stanju, v katerem bi lahko popolno izkoriščenje kvot za en stalež vodilo do prekinitve ribolova kljub dostopnosti kvot za druge staleže. Prilagoditve TAC so del splošnega svežnja ukrepov za izvajanje obveznosti iztovarjanja, vključno z izboljšanimi strategijami zamenjave kvot in stalnimi omejitvami zavržkov ob upoštevanju izjem z visoko stopnjo preživetja in izjem *de minimis*. Da bi v prihodnosti preprečili učinek vrst, ki omejujejo ribolov, morata pomembno vlogo igrati tudi prilagoditev tehničnih ukrepov ter regionalizirana prilagoditev pristopov selektivnosti in preprečevanja. Predlog Komisije za nov okvir tehničnih ukrepov¹⁰ dodatno prispeva k odpravljanju te težave.

Skupine držav članic v različnih morskih bazenih se pripravljajo na nadaljnje postopno uvajanje obveznosti iztovarjanja v letu 2017, za katere se pričakuje, da bodo še dodatno zajemale pomembne staleže, ki opredeljujejo ribištvo, kot so naštetih v členu 15(1) skupne ribiške politike iz leta 2014. Komisija kot leta 2016 predvideva prilagoditve TAC za staleže, za katere velja obveznost iztovarjanja od leta 2017. Komisija bo metodo, ki jo je uporabila za izračun lanskih prilagoditev TAC, predložila svojemu Znanstvenemu, tehničnemu in gospodarskemu odboru za ribištvo (STECF) in ga zaprosila za mnenje. Kadar ni na razpolago nobenih potrjenih ali popolnih podatkov o zavržkih, namerava Komisija prilagoditve TAC izračunati na podlagi ekstrapolacije podatkov, če je to metodološko sprejemljivo.

V letu 2017 ni potrebe po prilagoditvah TAC za staleže ali ulove, za katere začne veljati obveznost iztovarjanja v poznejših letih. Kadar so predvidene prilagoditve TAC za staleže, ki se upravljajo skupaj z mednarodnimi partnerji (tretjimi državami, regionalnimi organizacijami za upravljanje ribištva), so prilagoditve predmet posvetovanja in pogajanj s temi partnerji.

RAZVOJ STANJA STALEŽEV

Napredek pri doseganju največjega trajnostnega donosa

Za namene poročanja o napredku pri doseganju največjega trajnostnega donosa je STECF ocenil napredek ciljev največjega trajnostnega donosa za posamezne staleže in morske bazene. Ta ocena zagotavlja podatke o številu staležev, ki se lovijo v skladu z največjim trajnostnim donosom, o splošnih stopnjah ribolovne umrljivosti in o ustreznih parametrih biomase. V delovnem dokumentu služb Komisije, priloženem temu sporočilu, so na voljo podrobnosti o analizi STECF za leto 2016¹¹.

Splošna in regionalna ocena

¹⁰ COM(2016) 134 final z dne 11. marca 2016.

¹¹ Iz poročila STECF z naslovom „Spremljanje izvajanja skupne ribiške politike“ (STECF-16-05, „Monitoring the performance of the Common Fisheries Policy“) – znanstvena in politična poročila Skupnega raziskovalnega središča (JRC), 2016.

Po navedbah STECF je bil na splošno dosežen napredek proti največjemu trajnostnemu donosu¹². V vseh regijah TAC se je raven ribolova, ki presega največji trajnostni donos, bistveno znižala. Leta 2014 je ribolov¹³ v primerjavi s F_{MSY} znašal 104 % (manj od 147 % leta 2003 in 120 % leta 2008). Največja uspešnost je bila zabeležena v (širšem) Severnem morju, kjer je povprečna ribolovna umrljivost flot leta 2014 znašala 92 % v primerjavi s F_{MSY} (148 % leta 2003; 123 % leta 2008). Kljub velikim trendom upadanja v drugih regijah in ribištvih še vedno prihaja do prelova v primerjavi s F_{MSY} .

V sporočilu o ribolovnih možnostih iz leta 2015¹⁴ je bilo navedeno, da se je 32 od 62 staležev z oceno največjega trajnostnega donosa leta 2013 lovilo v skladu z največjim trajnostnim donosom¹⁵. Analiza v letošnjem poročilu STECF¹⁶ kaže, da se je 31 od skupaj 59 staležev z oceno največjega trajnostnega donosa leta 2014 lovilo v skladu z največjim trajnostnim donosom¹⁷. Poročilo STECF sicer vsebuje podatke za leti 2013 in 2014, vendar dozvedno kaže, da se pretekli trend velikega napredka proti največjemu trajnostnemu donosu morda upočasnjuje. Vzrok tega ni nujno le prelov, ampak tudi spreminjajoče se podnebne razmere ali drugi biološki dejavniki.

Ne glede na to se staleži v Sredozemlju in Črnem morju v veliki meri pretirano izkoriščajo in/ali so v slabem stanju. V Sredozemlju to zlasti velja za staleže, ki jih izkoriščajo predvsem ali izključno nosilci dejavnosti v EU.

Baltsko morje

V Baltskem morju so bili za leto 2016 štiri TAC določeni na ravni največjega trajnostnega donosa (zahodni in osrednji stalež sleda, staleži morske plošče) ali pod njo (stalež lososa v glavnem bazenu). TAC za zahodni stalež trske, ki se že več let zmanjšuje, je bil za leto 2016 ponovno znižan za 20 %, vendar je stanje staleža še vedno zaskrbljujoče.

Zmanjšanja TAC za sled v Botnijskem zalivu (-24 %), sled v Riškem zalivu (-10 %) in papalino (-5 %) ter ohranitev TAC za lososa v Finskem zalivu bodo poskrbeli za premik ribolova v smeri največjega trajnostnega donosa. Za lososa v Finskem zalivu velja previdnostni TAC, za vzhodni stalež trske pa se uporablja pristop za pomanjkljive podatke. TAC za lososa v glavnem bazenu ostaja stabilen na nizki ravni, da bi dodatno prispeval k izboljšanju staležev v rekah z najslabšim stanjem lososa.

Severno morje

Trska se bo leta 2016 prvič lovila v skladu z največjim trajnostnim donosom, kar omogoča 15-odstotno povečanje TAC, stalež pa si je opomogel in dosega ravni iz sredine 80-ih let 20. stoletja. TAC za leto 2016 za vahnjo in saja sta ponovno v skladu z največjim trajnostnim donosom. To je omogočilo 30-odstotno povečanje TAC za vahnjo, za saja pa 6-odstotno zmanjšanje. TAC za škampa v Skagerraku ter na območjih Fladen grounds, Firth of Forth in Moray Firth so v skladu z največjim trajnostnim donosom.

Vsi drugi staleži se lovijo nad ravno F_{MSY} ali pa zanje ocena največjega trajnostnega donosa ne obstaja. Stalež trske v Kattegatu ostaja na nizki ravni, vendar se je biomasa od leta 2009 povečala.

¹² STECF-16-05, razpredelnica 7.

¹³ Splošno povprečje na podlagi modela, podrobnosti so na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije, priloženem temu sporočilu.

¹⁴ Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu – Posvetovanje o ribolovnih možnostih za leto 2016 v okviru skupne ribiške politike, COM(2015) 239 final, 2.6.2015.

¹⁵ Na podlagi mnenja ICES za leto 2014 s podatki o staležih iz leta 2013.

¹⁶ STECF-16-05, razpredelnice 2, 3 in 4.

¹⁷ Na podlagi mnenja ICES za leto 2015 s podatki o staležih iz leta 2014.

Pelagični staleži v severovzhodnem Atlantiku

Večino staležev sleda (Severno morje, Irsko morje in Keltsko morje) se lovi v skladu z največjim trajnostnim donosom in so za leto 2016 zanje določeni ustrezni TAC. Stanje je pozitivno tudi za južni in zahodni stalež šura in TAC dovoljuje ribolov na ravneh, ki ustrezajo največjemu trajnostnemu donosu v letu 2016.

Na podlagi dogovora iz leta 2014 med Ferskimi otoki, Norveško in EU za trajnostno upravljanje skuše in ob upoštevanju strategije upravljanja, predložene ICES leta 2016, je bil za leto 2016 določen TAC, ki je 20 % manjši od ravni za leto 2015. Ribolov ostaja nad ravnjo F_{MSY} . Za sinjega mola obalne države nimajo dogovora. Enostranski kvoti EU in Ferskih otokov temeljita na ravni F_{MSY} , kvoti Norveške in Islandije pa na višji številki. Leta 2016 bo ribolov bistveno nad ravnjo F_{MSY} . Za atlantskega sleda obalne države nimajo dogovora, vendar se je vseh pet strani strinjalo, da bodo svoje enostranske kvote določile na podlagi ravni F_{MSY} . Ribolov v letu 2016 bo rahlo nad ravnjo F_{MSY} zaradi višje enostranske kvote Ferskih otokov.

Ibersko-atlantsko območje in Biskajski zaliv

Trend rasti severnega staleža osliča se nadaljuje. Južni stalež osliča in stalež krilatega romba sta nad varnimi biološkimi mejami, vendar njuno izkoriščanje presega največji trajnostni donos. Morska spaka se lovi trajnostno in je v dobrem stanju. Škamp (v Kantabrijskem morju in severno od Iberskega polotoka) je še vedno izčrpan, velikost staleža na jugu pa je stabilna ali narašča.

Sardon v Biskajskem zalivu se lovi trajnostno, stalež ima polno sposobnost razmnoževanja in njegova velikost je nad povprečjem zadnjih let. Ribolovna umrljivost morskega lista se je v zadnjem času povečala, vendar stalež ostaja v varnih mejah. Za Biskajski zaliv in ibersko-atlantske vode je na voljo le omejeno število ocen.

Vode zahodno od Škotske, Irsko morje in Keltsko morje

Zabeležilo se je izboljšanje stanja staležev vahnje zahodno od Škotske in v Irskem morju, na nizkih ravneh z visoko stopnjo ribolovne umrljivosti in ravnjo zavržkov pa ostajata trska in mol. Da bi se zmanjšala ribolovna umrljivost trske in preprečil nezaželen ulov, so države članice in industrija pripravile tehnične ukrepe (na primer v Irskem morju). Potrebna bodo obsežna prizadevanja za reševanje morebitnih težav v zvezi z obveznostjo iztovarjanja. Treba si je bolj prizadevati za izboljšanje znanja in analitične ocene več staležev, npr. mola in trske v območju VI ter trske v Irskem morju.

V Keltskem morju sta se TAC za trsko in vahnjo zmanjšala zaradi izginjanja visokega rekrutiranja iz preteklih let. Izboljšano rekrutiranje leta 2013 bi moralo pripeljati do večje biomase trske leta 2017. Pri vahnji težavo še vedno predstavljajo zavržki, čeprav se je njihov obseg zmanjšal, k čemur so med drugim pripomogle tudi obvezne naprave za izogibanje. TAC za mola (za katerega leta 2016 velja obvezno iztovarjanje) se je bistveno povečala. Za večino staležev škampa zdaj veljajo mnenja o največjem trajnostnem donosu. Za škampe v Plitvini ježevcev še naprej veljata nižji TAC in sezonska prepoved.

Številni staleži, vključno s trsko v Irskem morju in škampi v delih območja IX, so na zelo nizkih ravneh. Morski list v zahodnem Rokavskem prelivu je še vedno v slabem stanju in leta 2015 je bila sprejeta strategija upravljanja za obnovo staleža.

Globokomorske vrste

Ribolovne možnosti za globokomorske staleže se določijo vsaki dve leti. Pogajanja o TAC za leti 2017 in 2018 bodo na vrsti novembra. Komisija spremlja zaveze držav članic za leti 2015 in 2016 ter bo še naprej upoštevala posebne značilnosti staležev.

Sredozemsko in Črno morje

V Sredozemskem morju nekatere ribje staleže večinoma izkoriščajo ribiška plovila EU, drugi pa se izkoriščajo skupaj z državami, ki niso članice EU. *Splošna raven prelova je med dvakratnikom in trikratnikom ravni F_{MSY}* ¹⁸. Približno 9 % staležev se lovi na ravneh pod največjim trajnostnim donosom, 9 % pa na ravneh, ki so mu blizu¹⁹. Nedavnim izboljšavam navkljub ostaja število staležev z neznanim statusom visoko. Za staleže, kot so na primer oslič, progasti bradač, mala morska spaka in sinji mol, so trenutne stopnje ribolovne umrljivosti do šestkrat večje od največjega trajnostnega donosa. Komisija si prizadeva za boljše zbiranje podatkov za vse zadevne staleže in je STECF zaprosila za mnenje o novih staležih.

Pri staležih, ki se delijo s tretjimi državami, so razmere še zahtevnejše. Tako na ravni EU kot na mednarodni ravni se pripravljajo ukrepi za doseganje ciljev največjega trajnostnega donosa.

Kar zadeva gospodarski učinek približevanja največjemu trajnostnemu donosu, so enake možne koristi trajnostnega ribolova, kot so bile opredeljene v Severnem morju in Atlantiku, mogoče tudi sredozemskem ribištvu, kjer so staleži še zlasti izčrpani in se mora ribolovna umrljivost bistveno zmanjšati, da bi bila nižja od ravni F_{MSY} .

V nekaterih primerih sredozemskega ribištvu se staleži izkoriščajo na ravneh, ki so skladne z doseganjem največjega trajnostnega donosa, in pri flotah se kažejo pozitivni trendi, zlasti ko gre za iztovarjanje (globokomorska rožnata kozica in progasti bradač v južnem in osrednjem Tirenskem morju). Glede na to, da je sredozemsko ribištvu po naravi zelo mešano, učinki obnovitve staleža na dobičkonosnost in zaposlovanje niso takoj vidni iz različnih razlogov, vključno s tržnimi pogoji in nihanjem cen.

Na srečanju na visoki ravni o stanju staležev v Sredozemlju (Catania, februar leta 2016) je bilo dogovorjeno, da so za spremembo trendov upadanja potrebni nujni ukrepi, saj je doseganje največjega trajnostnega donosa vseh staležev do leta 2020 velik izziv. Dogovorjeno je bilo, da morajo države članice in zainteresirane strani sodelovati s Komisijo, da bi opredelili bistvene staleže in ribištvu, za katere so potrebni ukrepi, ustrezna orodja za vsakega od njih in časovni okvir za spremembo trenda upadanja: opredelili so izvajanje in izvrševanje sedanjih pravil ter povečano zbiranje, dostopnost in analiziranje podatkov.

V Črnem morju se še vedno pojavljajo pomembni izzivi vodenja in upravljanja virov, kar gre deloma pripisati delitvi staležev s tretjimi državami. Komisija si bo skupaj z državami članicami in GFCM še naprej prizadevala za izboljšave.

¹⁸ Za podrobnosti glej delovni dokument služb Komisije, priložen temu sporočilu.

¹⁹ En stalež sardele (južno od Sicilije) in en stalež dolgoostne rdeče kozice (v Ligurskem in severnem Tirenskem morju).

POROČILO O IZVAJANJU OBVEZNOSTI IZTOVARJANJA²⁰

Uredba (EU) št. 2015/812 („omnibus“)²¹ je uvedla obveznost, da mora Komisija letno poročati o izvajanju obveznosti iztovarjanja²². To poročilo zajema leto 2015 in temelji na informacijah držav članic, svetovalnih svetov in drugih virov (industrijskih združenj, nevladnih organizacij).

Na splošno države članice uporabljajo najrazličnejše ukrepe za *spodbujanje skladnosti z obveznostjo iztovarjanja*, vključno s spletnimi stranmi, forumi za razpravo, publikacijami s smernicami in posvetovanji o novih zahtevah. Nekatere države članice dejavno obveščajo, druge prilagajajo izdajanje domačih dovoljenj in upravljanje kvot ali preučujejo poenostavljeno upravljanje ribištva in zmanjšano regulativno obremenitev ribičev. Razumevanje industrije, kar zadeva obveznosti, so ovirale zamude pri sprejetju t. i. uredbe omnibus.

Na področju *nadzora in skladnosti* so nekatere države članice odlagale izvrševanje, dokler ni bila sprejeta uredba omnibus, vendar se je na splošno skladnost začela januarja leta 2015. To je pripomoglo k pridobivanju izkušenj o dejanski obveznosti iztovarjanja, ne glede na negotovost o izvrševanju držav članic. Za nadzor in skladnost je na splošno veljalo načelo „učenja skozi prakso“ z možnostjo izboljšanja in prilagajanja. Podpore je zagotavljala Evropska agencija za nadzor ribištva, države članice pa so med seboj sodelovale pri načrtih skupne uporabe. Države članice na regionalni ravni opredeljujejo tveganja ter povezane strategije nadzora in izvrševanja, da bi zagotovile enake pogoje za vse. Sporočenih je bilo le malo kršitev.

V pripravah na obveznost iztovarjanja pridnenih vrst leta 2016 industrija in organi oblasti sodelujejo pri preizkušanju orodij za nadzor (npr. elektronske opreme za daljinsko spremljanje in sistema CCTV), analizah zadnjega ulova za preučevanje tveganja neskladnosti in zlasti preizkusnih ulovih za načrte za ocenjevanje tveganj. V nekaterih regijah so pripravili razprave o prožnosti med vrstami.

Socialno-ekonomske učinke obveznosti iztovarjanja je v zgodnji stopnji te obveznosti težko oceniti. Nekateri projekti se izvajajo na podlagi ekonomskih ocen. Poročila odpirajo vprašanje možne povečane delovne obremenitve (obravnavo in prevoz neželenega uvoza) in navajajo, da prihodki od prodaje premajhnih rib pogosto ne zadoščajo za kritje dodatnih stroškov. Plovila za ribolov malih pelagičnih vrst poročajo o izgubah, ko lovijo velike količine vrst, za katere nimajo kvot: v industriji poudarjajo, da je zakup kvot bistveno dražji kot prej.

O potrebi po prilagoditvi *delovnih pogojev in skladiščnih prostorov na krovu* je na voljo le malo izrecnih navedb, nekatere informacije pa pozivajo k obravnavi posebnih potreb, kot je pregled ribolovnih praks, da bi zagotovili zadostna obdobja počitka za posadko, in vprašanj, povezanih s stabilnostjo plovil. Spremembe zamrzovalnih plovil vključujejo namestitve mrež na izpuste za morsko vodo (da bi preprečili prečrpavanje rib v morje) ali zapečatenje jaškov za zavržke.

Iztovorjenega ulova premajhnih rib ni mogoče uporabiti za neposredno prehrano ljudi. Morebitna uporaba takega ulova je odvisna od (lokalnih) trgov in povpraševanja kupcev ali predelovalnih podjetij. Od držav članic se pričakuje, da podpirajo industrijo pri iskanju novih prodajnih možnosti (vključno z uporabo sredstev Evropskega sklada za

²⁰ Vse obalne države članice EU so oddale poročila, prispevke pa so posredovali tudi forum za ribištvo v Baltskem morju (BALTFISH), svetovalni svet za pelagične vrste (PelAC), svetovalni svet za jugozahodne vode (SWWAC), svetovalni svet za Severno morje (NSAC) in svetovalni svet za Sredozemsko morje (MEDAC).

²¹ Uredba (EU) št. 2015/812 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2015.

²² Člen 15(14) Uredbe (EU) št. 1380/2013 o skupni ribiški politiki.

pomorstvo in ribištvo); sporočen ni bil noben bistven ukrep. Države članice so prosile za interpretacijo izraza „neposredna prehrana ljudi“ in Komisija je omogočila dialog o njem. Pričakuje se, da bosta izboljšana selektivnost in izogibanje prilovu sčasoma dodatno znižala raven neželenega ulova.

Iz Evropskega sklada za ribištvo (2007–2013) se je skladno z obveznostjo iztovarjanja financiralo več projektov *pristaniške infrastrukture*. V skladu z nedavno sprejetimi operativnimi programi za Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo za obdobje 2014–2020 je predvidena podpora za izvajanje obveznosti iztovarjanja.

Na tej zgodnji stopnji ni bilo nobenih poročil o *bistvenih težavah* ali večjih učinkih na ribolovne dejavnosti ob upoštevanju obveznosti iztovarjanja v Baltskem morju in za ribolov pelagičnih vrst. V okviru večletnega načrta za Baltsko morje bo dogovorjena prilagoditev sedanje meje odstopanja pri ribolovu malih pelagičnih vrst za industrijske namene odpravila pomisleke, da so sedanje ravni nerealne.

Če povzamemo, so si industrija in uprave intenzivno prizadevale, da bi izpolnile dozdajšnje zahteve obveznosti iztovarjanja. Uvedba obveznosti iztovarjanja pridnenih vrst od leta 2016 naprej v ospredje postavlja t. i. vrste, ki omejujejo ribolov, kot enega glavnih izzivov za uspeh izvajanja te obveznosti. Pomisleki industrije so, da bi lahko vrste, ki omejujejo ribolov, povzročile zmanjšano ali zapoznelo zamenjavo kvot, ki je pomembno orodje pri prilagajanju obveznosti iztovarjanja. K blaženju težave bi morali prispevati ukrepi za izvajanje, ki so dostopni v okviru skupne ribiške politike. Vodje in industrija pa bodo morali sodelovati, da bi našli kar najboljšo kombinacijo dostopnih ukrepov za doseganje izvedljive in uspešne obveznosti iztovarjanja. Dodatne podrobnosti so na voljo v delovnem dokumentu služb Komisije, priloženem temu sporočilu.

ZAKLJUČEK

Komisija bo nadaljevala z ambicioznim izvajanjem skupne ribiške politike iz leta 2014, na splošno predlagala ribolovne možnosti za leto 2017 v skladu s cilji največjega trajnostnega donosa v skupni ribiški politiki in zagotavljala čimprejšnje doseganje teh ciljev. Uporaba prvega večletnega načrta v skladu s skupno ribiško politiko iz leta 2014 postavlja temelje za postopno uvedbo tega prednostnega instrumenta za upravljanje v drugih morskih bazenih Unije, da bi s tem olajšali doseganje glavnih ciljev skupne ribiške politike.

Evropska unije in njene flote se še naprej približujejo trajnosti in pravočasnemu doseganju cilja največjega trajnostnega donosa. Morda se zdi, da se napredek pri trendu v severnih vodah upočasnjuje, vendar ob nadaljnjem vsestranskem zmanjševanju ribolovne umrljivosti nič ne kaže, da bi bilo približevanje cilju največjega trajnostnega donosa leta 2020 ogroženo. V Sredozemlju je stanje povsem drugačno, saj je napredek počasen tako pri znanju o virih kot tudi pri trajnostnem izkoriščanju. Unija mora okrepiti prizadevanja na območjih z najpočasnejšim napredkom.

Kar zadeva izvajanje obveznosti iztovarjanja, se v začetnih informacijah držav članic in zainteresiranih strani o njeni uvedbi leta 2015 ni pokazala nobena večja težava. Kljub temu so v prihodnosti številni izzivi, ki bodo zahtevali usklajeno prizadevanje industrije in uprav.

ČASOVNI RAZPORED

Načrtovani časovni raspored dela je:

Mesece	Ukrep
--------	-------

junij–september	Javno posvetovanje o sporočilu
maj/junij/oktober	Mnenje ICES o staležih
julij	Seminar o mnenju o staležih z zainteresiranimi stranmi
september	Sprejetje predlogov TAC za Baltsko morje
oktober	Svet o TAC za Baltsko morje
	Sprejetje predlogov TAC za globokomorske staleže
november	Svet o TAC za globokomorske staleže
	Sprejetje predlogov TAC za Atlantik/Severno morje/Črno morje
december	Svet o TAC za Atlantik/Severno morje/Črno morje